

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania M. Ś. i Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej -
Państwowego Instytutu Badawczego
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 lutego 2024 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się M. Ś. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Białymstoku
z dnia 20 października 2022 r., sygn. akt III AUa 26/22,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od M. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych [...] Oddziału w Warszawie kwotę 240,00 (dwieście
czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98
§ 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie decyzją z 9
lutego 2021 r. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 68 ust. 1 lit. a w zw.
z art. 2a ust. 1 i 2 pkt 1-4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń
społecznych oraz art. 22 k.p. stwierdził, że M. Ś. jako pracownik płatnika składek
Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa - Państwowy Instytut Badawczy nie

podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 3 sierpnia 2020 r. do 2 listopada 2020 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w powyższym okresie M. Ś. nie świadczył pracy w ramach stosunku pracy. W konsekwencji nie posiada ważnego tytułu do ubezpieczeń i nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w charakterze pracownika. Zawarcie umowy o pracę miało na celu wyłącznie zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej z ryzyka choroby i macierzyństwa.

Sąd Okręgowy w Białymstoku, wyrokiem z 15 listopada 2021 r., oddalił odwołanie oraz zasądził od M. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Warszawie kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy wskazał, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do tego, czy w przypadku M. Ś. zaistniały podstawy do objęcia go ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia w charakterze pracownika w okresie wymienionym ww. decyzji. W ocenie Sądu Okręgowego, zawarcie umowy o pracę w przedstawionych wyżej okolicznościach, kiedy ubezpieczony był świadomy o istnieniu uprawnień do korzystania ze świadczeń macierzyńskich i już w pierwszym dniu pracy złożył wniosek o udzielenie zwolnienia od pracy z tytułu opieki nad dzieckiem oraz wnioski o udzielenie urlopu ojcowskiego na córkę i syna - można uznać za działanie podstępne czyli za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie, jak wskazał Sąd Okręgowy, daje prawo drugiej stronie umowy do uchylenia się od swego oświadczenia. W ocenie Sądu Okręgowego, analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wskazuje, że M. Ś. zatrudniając się w N. nie zamierzał świadczyć pracy na rzecz pracodawcy. Zawarcie przez ubezpieczonego umowy o pracę miało wyłącznie na celu zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej. Takie postępowanie narusza zasady współżycia społecznego. W tej sytuacji zawarta w niniejszej sprawie umowa sprzeciwiała się naturze danego stosunku prawnego, naruszając zasady współżycia społecznego, stąd też nie powinna ona korzystać z ochrony prawnej na podstawie art. 58 § 2 k.c.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji M. Ś. od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 15

listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 20 października 2022 r., oddalił apelację oraz zasądził od M.Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty. Zdaniem Sądu odwoławczego brak jest podstaw do stwierdzenia, że odwołujący miał zamiar świadczenia pracy zgodnie z umową o pracę. Przeczą temu okoliczności dotyczące rodzaju wykonywanych czynności w powiązaniu, że zgłaszaniem wniosków dotyczących udzielenia urlopu, a także z kwestią zatrudnienia żony odwołującego się. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego i rozważył istotne w sprawie okoliczności. Pomiął natomiast kwestię dotyczącą wcześniejszego zatrudnienia i pozostawania z tego tytułu w ubezpieczeniu. W tym względzie ustaleń niespornych faktów dokonał Sąd Apelacyjny. Poza tym ustalenia faktyczne Sądu I instancji były prawidłowe i Sąd odwoławczy uznał je za własne. Sąd II instancji wskazał, że wnioskodawca już przed podjęciem czynności 3 marca 2020 r., a nawet przed podpisaniem umowy wiedział, że nie wykona zobowiązania, nie będzie wykonywał pracy do której się zobowiązał, to jest nie podejmie czynności związanych z tworzeniem oprogramowania, czyli że nie będzie wykonywał istoty swych obowiązków służbowych. Odwołujący podjął skorelowane działania, które spowodowały, że mógł być obecny w pracy tylko 3 dni. W tym czasie niemożliwe było wdrożenie go nawet w zasadnicze zadania, nie mówiąc już o wykonywaniu pracy programisty. Jako doświadczony informatyk zdawał sobie z tego sprawę. Oznacza to zatem, że przy zawieraniu umowy o pracę celem ubezpieczonego było jedynie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, a nie wykonanie zobowiązania. Takie skorelowane działanie - wysoce nielojalne wobec pracodawcy i zmierzające do jednie do upozorowania wykonywania zobowiązania nie może korzystać z ochrony. Jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego należy ocenić działanie osoby, która zobowiązała się do wykonywania pracy określonego rodzaju, a niewykonywanie żadnych czynności przewidzianych rodzajem jej pracy, było przewidywane i zależne tylko od pracownika. Dlatego prawidłowe jest stanowisko Sądu I instancji co nieważności

umowy o pracę i braku podstawy do objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym.

W skardze kasacyjnej z 20 stycznia 2023 r. pełnomocniczka skarżącego M.Ś. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 października 2022 r. w całości i wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, a w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie w całości również zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w Białymstoku - przekazanie sprawy do rozpoznania temu sądowi, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie na rzecz skarżącego od organu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych za postępowanie sądowe przed Sądem I i II instancji oraz za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie prawa materialnego polegające na niewłaściwym zastosowaniu:

1. art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. polegające na uznaniu, że zawarta w dniu 3 sierpnia 2020 r. umowa o pracę pomiędzy M. Ś., a pracodawcą N. jako sprzeczna z zasadami współżycia jest nieważna, gdyż ubezpieczony swoim zachowaniem zmierzał do niewykonania zobowiązania wynikającego z zawartej umowy o pracę i upozorowania swojego zatrudnienia w N., co stanowiło naruszenie zasad współżycia społecznego i niemożność korzystania z ochrony przysługujących mu praw w sytuacji, gdy całokształt okoliczności ustalonych przez Sąd I instancji, a następnie powielonych i uzupełnionych przez Sąd II instancji nie pozwalają na postawienie tak dalece idących wniosków, zaś zachowanie skarżącego polegające na skorzystaniu z przysługujących mu uprawnień gwarantowanych przepisami prawa nie może, per se stanowić naruszenia zasad współżycia społecznego, jak też zachowanie to nie naruszało zasady solidaryzmu ubezpieczeń społecznych, z uwagi na długotrwały okres partycypowania przez niego w tym systemie i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne;

2. art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. polegające na zakwalifikowaniu w ustalonych przez Sąd II instancji okolicznościach faktycznych sprawy, że zachowanie M. Ś. polegające na zawarciu w dniu 3 sierpnia 2020 r. umowy o pracę z płatnikiem N. stanowiło czynność pozorną, zaś ubezpieczony nie miał nigdy zamiaru świadczenia pracy w sytuacji, gdy prawidłowa ocena wszystkich istotnych okoliczności w sprawie, a w szczególności fakt ciągłości zatrudnienia, jak też

stawienia się w pracy i wykonywania niezbędnych czynności do jej podjęcia nie pozwalały na tak dokonaną subsumpcję stanu faktycznego.

W ocenie strony skarżącej w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a przemawiające za przyjęciem przedmiotowej sprawy do rozpoznania. Sprawa z jednej strony ma charakter precedensowy pod tym względem, że z uwagi na charakter klauzuli generalnej pojęcia zasad współżycia społecznego brak jest ich jednoznacznego zdefiniowania w treści dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Na kanwie przedmiotowej sprawy jawi się również jako uzasadnione dokonanie wykładni treści art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez określenie, czy postępowaniem naruszającym zasady współżycia społecznego i godzącym w interesy wszystkich ubezpieczonych, wskazującym na nadużycie uprawnień wynikających z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych jest korzystanie z przysługujących świadczeń pracowniczych oraz społecznych bezpośrednio po zawarciu kolejnej umowy o pracę z nowym pracodawcą. Jeżeli zaś zachowanie takie stanowiłoby naruszenie zasad współżycia społecznego — celowym jawi się zakreślenie terminów związanych z długością świadczenia pracy i partycypacji w systemie ubezpieczeń społecznych, po upływie których przystąpienie do korzystania ze świadczeń nie mogłoby być w sposób nie budzący wątpliwości zakwalifikowane jako naruszające zasady współżycia społecznego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, a w razie przyjęcia o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przewidzianych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia — celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i

procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Należy więc przypomnieć, że wskazywanie na istnienie przesłanki jaką jest potrzeby wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga wskazania przepisów, będących źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mających jednocześnie znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, Legalis; z 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17, Legalis; z 26 lutego 2019 r., V CSK 374/18, Legalis). Skuteczne powołanie się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a zatem na potrzebę wykładni przepisów prawa, wymaga wyraźnego ich wskazania, a ponadto przekonania w drodze stosownej argumentacji (odrębnej od argumentacji uzasadniającej podstawy kasacyjne) – czego w niniejszej sprawie zabrakło - że wywołują one rzeczywiste i poważne wątpliwości interpretacyjne i dotychczas nie doczekały się wykładni w orzecznictwie sądów, bądź przytoczenia orzeczeń wskazujących na występujące na tle tych przepisów rozbieżności (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, Nr 2, poz. 29; z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, Legalis; z 22 maja 2018 r., I CSK 19/18, Legalis; z 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18, Legalis; z 28 stycznia 2021 r., V CSK 428/20, Legalis; z 15 września 2020 r., I CSK 144/20, Legalis). W przypadku braku wyjaśnienia i wykazania, jakie wątpliwości interpretacyjne pojawiają się w związku z wykładnią wskazanych przepisów Sąd Najwyższy

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 lutego 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 Nr 3–4, poz. 43; T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości strony, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 października 2023 r., III USK 436/22, Legalis nr 2997817).

Strona skarżąca nie wykazała niezbędnych elementów powołanej przez siebie podstawy przedsądu. Podnoszona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, odnoszących się do kwestii przesłanek ustalenia zawarcia umowy o pracę i tym samym powstania pracowniczego tytułu ubezpieczenia społecznego, doczekała się licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. W judykaturze przyjmuje się, że do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie może dojść wówczas, gdy zgłoszenie do tego ubezpieczenia dotyczy osoby, która nie jest pracownikiem, a zatem zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego następuje pod pozorem zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., III UK 32/06, LEX nr 957422). W wyroku z dnia 10 lutego 2006 r., I UK 186/05 (LEX nr 272575) Sąd Najwyższy stwierdził, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę. Taki sam pogląd Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z dnia 14 września 2006 r., II UK 2/06 (LEX nr 1615997), podkreślając, że nie stanowi podstawy do objęcia ubezpieczeniem społecznym dokument nazwany umową o pracę, jeżeli rzeczywisty stosunek prawny nie odpowiada treści art. 22 k.p. Dokument w postaci umowy o pracę nie jest więc niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony umowy, faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007 r., II UK 56/07, LEX nr 376433). Skutku objętego rzeczywistym zamiarem stron (objęcia ubezpieczeniem) nie wywołuje zatem zawarcie umowy o pracę, której strony stwarzają pozór realizacji przez ubezpieczonego czynności odpowiadających treści art. 22 k.p., czyli wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, za wynagrodzeniem odpowiadającym ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.). Z obowiązku pracodawcy, polegającego na zgłoszeniu do ubezpieczenia społecznego zatrudnionych pracowników, należy wysnuć wniosek, że bycie podmiotem ubezpieczenia związane jest wyłącznie z realizacją podstawowego dla stosunków tego ubezpieczenia warunku wykonywania pracy w ramach stosunku pracy. W świetle tego istotne jest, czy pracownik

zawierający umowę o pracę w rzeczywistości pracę taką wykonywał (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96, OSNAPiUS 1997 nr 15, poz. 275; z dnia 21 kwietnia 1998 r., II UKN 2/98, OSNAPiUS 1999 nr 7, poz. 251; z dnia 17 marca 1998 r., II UKN 568/97, OSNAPiUS 1999 nr 5, poz. 187; z dnia 11 września 1998 r., II UKN 199/98, OSNAPiUS 1999 nr 18, poz. 591; z dnia 21 stycznia 1999 r., I PKN 541/89, OSNAPiUS 2000 nr 5, poz. 180; z dnia 16 marca 1999 r., II UKN 512/98, OSNAPiUS 2000 nr 9, poz. 368; z dnia 29 marca 2006 r., II UK 119/05, LEX nr 957391; z dnia 18 maja 2006 r., III UK 30/06, LEX 957421; z dnia 4 października 2007 r., I UK 116/07, OSNP 2008 nr 23-24, poz. 355; z dnia 24 lutego 2010 r., II UK 204/09, LEX nr 590241; z dnia 11 marca 2008 r., II UK 148/07, LEX nr 846577; z dnia 17 czerwca 2008 r., I UK 402/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 297; z dnia 21 maja 2010 r., I UK 43/10, LEX nr 619658; z dnia 21 listopada 2011 r., II UK 69/11, LEX nr 1108830). Nie można zaś uznać umowy za umowę o pracę, jeżeli w wykreowanym nią stosunku prawnym brak jest podstawowych elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, takich jak osobiste wykonywanie czynności oraz podporządkowanie organizacyjne i służbowe pracodawcy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 grudnia 1997 r., I PKN 394/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 595 i z dnia 14 lutego 2001 r., I PKN 256/00, OSNAPiUS 2002 nr 23, poz. 564).

W orzecznictwie sądowym zauważa się, że jedną z najważniejszych przesłanek przy ocenie zatrudnienia, braną pod uwagę przez sądy, jest to, czy doszło do podjęcia i wykonywania pracy w charakterze pracownika i to, czy pracodawca przyjmował świadczenie pracy. Za ugruntowany należy uznać pogląd, zgodnie z którym cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, ale nie może to oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych w sytuacji zawarcia umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia (np. urodzeniem dziecka) i ustalenia wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych od tej podstawy. Taka umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (tak uchwała Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005 nr 21, poz. 338).

W niniejszej sprawie nie występuje więc potrzeba wykładni przepisu, jeżeli jego interpretacja jest powszechnie przyjęta w judykaturze i została uwzględniona przez sąd drugiej instancji (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 436 i z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205). Zdaniem Sądu Najwyższego, w niniejszym przypadku lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że Sąd Apelacyjny w pełni respektował przedstawioną wyżej wykładnię przepisów, czyniąc ją podstawą dokonanej przez siebie oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego, z którego wynikało, że zaskarżona decyzja organu rentowego była prawidłowa.

Zwrócić także należy uwagę, że pozornosc czynności prawnej jest przy tym okolicznością faktyczną, która jest ustalana przez sądy powszechne. Ustalenie to nie podlega kontroli kasacyjnej w ramach podstawy określonej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 9/96, OSNAPiUS 1997 nr 11, poz. 201; z dnia 23 stycznia 1997 r., I CKN 51/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 79; z dnia 27 lipca 2000 r., IV CKN 91/00, LEX nr 52450; z dnia 3 marca 2006 r., II CK 428/05, LEX nr 180195; z dnia 18 maja 2006 r., II UK 164/05, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2006 nr 9, s. 33 oraz z dnia 5 czerwca 2009 r., I UK 21/09, LEX nr 515699). Ustalenie woli (celu, zamiaru) stron umowy w momencie jej zawierania stanowi element stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy jest związany w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. Ustalenie treści umowy, a także wad oświadczenia woli, w tym pozornosci, jest ustaleniem faktycznym i nie podlega kontroli kasacyjnej (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 stycznia 2011 r., I UK 281/10, LEX nr 786372; z dnia 23 stycznia 2012 r., II UK 93/11, LEX nr 1163333). Podnoszone przez skarżących w tym zakresie argumenty stanowią zatem polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi. Zgodnie zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., III USK 71/22, Legalis nr 2952149).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[a]